

УДК 81'25

ПЕРЕКЛАД СТИЛІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОВЛЕННЯ ВЕДУЧОГО ТЕЛЕВІЗІЙНОГО ІНТЕРВ'Ю

Олександра Попова

доктор педагогічних наук, професор кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна
e-mail: alex-popova@ukr.net
ORCID: orcid.org/0000-0002-6244-5473

Олег Болгар

здобувач вищої освіти за другим (магістерським) рівнем зі спеціальності 035 Філологія Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна
e-mail: 9939060@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0029-9079>

Анастасія Томашевська

здобувачка вищої освіти за другим (магістерським) рівнем зі спеціальності 035 Філологія Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна
e-mail: rittersmazicom@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-2696>

АНОТАЦІЯ

Робота присвячена вивченню прийомів відзеркалення стилістичних особливостей англomовної мовленнєвої поведінки телеведучого українською мовою. Для коректної передачі змісту мовного відрізка при перекладі мало володіти великим словниковим запасом, важливо вміти розпізнати в комунікації стилістичні особливості іноземної мови та способи їх перекладу на рідну мову. Переклад метафор, метонімії, порівнянь пред-

ставляє особливу складність для перекладача, однак саме вміння використовувати художні прийоми при перекладі допомагає перекладачеві адекватно донести зміст висловлювання до слухача.

Телевізійне інтерв'ю характеризується як самостійний публіцистичний жанр, що є різновидом телевізійної комунікації, цілеспрямованим індивідуально-соціальним мовленнєвим явищем, яке полягає в організованій взаємодії мовців і знаходить своє вираження у специфічній діалогічно побудованій формі.

Результати цього дослідження показують, що кожна стилістична одиниця перекладу характеризується набором типових для неї трансформацій. У більшості випадків ці трансформації зачіпають лексичні і синтаксичні стилістичні прийоми.

На рівні лексики мова телеведучого характеризується значною кількістю колоквіалізмів, розмовних кліше, фразеологізмів.

На рівні синтаксису типовими показниками розмовного стилю телеведучого є паралельні конструкції, перезапити, еліптичні речення, повтори, незавершені фрази, відсутність інверсії в питальних реченнях.

Отримання інформації, закладеної в конвергенції стилістичних прийомів як деякій сукупності компонентів, що беруть участь разом з іншими мовними одиницями у формуванні експресивності, емотивності і оцінки, є одним з важливих джерел прагматичної цілеспрямованості мови.

Ключові слова: переклад, стилістичні прийоми, телевізійне інтерв'ю, мовлення ведучого.

Вступ. Процес глобалізації сучасного етапу розвитку суспільства висуває як одну з нагальних проблем вдосконалення системи освіти і в цілому питання професійної підготовки перекладача. Перекладачеві сьогодні доводиться працювати з різними за стилем видами мовленнєвої діяльності. Для коректної передачі змісту мовного відрізка при перекладі мало володіти великим словниковим запасом, хоча цей момент грає важливу роль для адекватного і кваліфікованого перекладу. Важливо не тільки вміти розпізнати в перекладному тексті стилістичні особливості іноземної мови, а й способи їх перекладу на рідну мову.

При цьому важливо сказати, що перекладач іноді навмисно вдається до використання стилістичних прийомів для надання більшої виразності мовленню. Переклад метафор, метонімії, порівнянь представляє особливу складність для перекладача, однак саме вміння використовувати художні прийоми при перекладі допомагає перекладачеві адекватно донести зміст висловлювання до слухача.

Методологічну основу нашого дослідження становлять досягнення таких напрямків сучасної науки про мову, як теорія перекладу (Т. Кияк, Т. Корольова, І. Корунец, А. Науменко та ін.), нашого сти-

лістика тексту (К. Долінін, М. Riffaterre) та жанрові особливості мови телебачення (Г. Апалат, О. Ваганов, В. Гоян, Т. Єрофеева, С. Єрмоленко, М. Назарова, О. Руденко, В. Сиченков).

Актуальність дослідження визначається сучасною перекладацькою дихотомією: автор / перекладач, підвищенням статусу тексту перекладу; необхідністю опису стилістичних прийомів в тексті-джерелі і їх відтворення в тексті-перекладі.

Об'єктом дослідження є англomовне мовлення ведучого телеінтерв'ю і варіант перекладу українською мовою.

Мета роботи полягає у визначенні та описі стилістичних особливостей мови телеведучого, в аналізі способів відтворення стилістичних прийомів при перекладі з англійської мови українською.

Мета дослідження і постановка проблеми визначили такий ряд завдань:

- визначити теоретичну базу дослідження;
- проаналізувати особливості стилістичної організації мови телеведучого;
- описати основні способи перекладу стилістичних прийомів американських телевізійних інтерв'ю українською мовою.

Наукова новизна роботи полягає у встановленні ролі стилістичних прийомів і способів їх відтворення при перекладі в прагматичній, культурологічній та емоційній складових тексту.

Теоретичне значення роботи полягає в тому, що вона являє собою опис особливостей стилістичних прийомів мови телеведучого (джерела) і способів її відтворення в тексті перекладу. Детальне вивчення проблеми дасть можливість намітити використання адекватної перекладацької стратегії при передачі інформації з однієї мови на іншу.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані при написанні дипломних і курсових робіт зі стилістики, теорії і практики перекладу, порівняльного мовознавства.

Матеріали та методи дослідження. Методика дослідження включає такі методи аналізу як описовий, який використовується для опису особливостей телеінтерв'ю, і порівняльний для аналізу стилістичних прийомів в джерелі та перекладі.

Матеріал дослідження становить 60 хвилин звучання тексту телеведучого Ларрі Кінга в передачі «Леррі Кінг Лайф». Приклади сти-

лістичних прийомів у мовленні ведучого були виявлені в результаті суцільної вибірки.

Результати та дискусія. Масова комунікація визначається як сучасний текст масового вжитку, під час створення й розповсюдження якого використовуються новітні технологічні засоби і пристрої. Саме призначення текстів масової комунікації є їхньою дистинктивною ознакою, тобто — опрацювання фактичної інформації, отриманої з різних джерел, визначення важливості первинної інформації, що є найбільш корисною для суспільства, організація й подальша систематизація матеріалу, його змістовне й структурне оформлення відповідно до виконуваних функцій інформаційних жанрів, розповсюдження серед масової аудиторії (Рождественський, 1996).

Одними з окремо виділених видів масової комунікації є засоби масової інформації (ЗМІ), до яких відносять друковані періодичні видання (газети, журнали), електронні засоби інформації (радіо, телебачення, кіно), рекламу. Одними з типових рис мовлення ЗМІ й зокрема телевізійного мовлення є медійність. Такі тексти направлені на інформування аудиторії про найважливіші явища й процеси. Вони характеризуються стереотипністю, структурованістю, наявністю специфічних жанрових елементів і дотриманням параметрів медійності (Хомський, 1992).

Телевізійне мовлення належить до видів масової інформації, що здійснюється за допомогою засобів масової комунікації та характеризується такими особливостями: періодичність, масовість, інтерактивність, реальність, колективне авторство, адресне урахування інтересів реципієнтів, специфіка організації інформаційного процесу відповідного жанрового різновиду, вибір комунікативних стратегій, діалогізація мовлення ведучого як прагнення інтимізувати комунікативний процес, граматичні і лексико-стилістичні особливості.

Визначальним принципом телекомунікації є відкрита діалогічна форма, яка прагне відтворити структуру міжособистісного спілкування. Телебачення дає можливість побачити людину, яка говорить, і завдяки цьому передає усне мовлення у природному його прояві, воно набуває ефекту особистісного спілкування. Телебачення в очах своєї аудиторії ближче інших ЗМІ стоїть до спілкування прямого («ефект присутності»), особистісного («ефект довірливості») та двостороннього («ефект діалогічності») (Алексеева, 2001: С. 12). Зрозумі-

ло, що сприйняття повідомлення глядачем багато в чому залежить від того, як воно промовляється. Важливо не тільки те, що говориться, але і те, як говориться.

Жанр «інтерв'ю» з'явився задовго до появи друкованих та інших засобів масової інформації. Біля витоків жанру — інтерес суспільства до думок конкретної особистості, яка є авторитетною й має помітну політичну, наукову, фінансову тощо вагу.

При дослідженні жанру інтерв'ю можна застосовувати різні підходи аналізу: 1) структурні, семантичні й прагматичні особливості текстів-інтерв'ю (Апалат, 2003), жанрові особливості інтерв'ю (Сыченков, 2000); 2) невербальні елементи комунікації; 3) засіб передачі внутрішнього стану людини (Гоян, 1999); 3) складові комунікативної компетенції мовця в англійському телеінтерв'ю (Кара-Мурза, 2002), прояви мовленнєвої інерції (Кіаяк), маркери кооперативності в телевізійному інтерв'ю (Руденко, 2006).

Інтерв'ю співвідноситься з поняттям «розмови» і поняттям «бесіди», а форма питань і відповідей наближає його до поняття «діалогу», саме тому його можна характеризувати як гетерогенне мовленнєве утворення, яке характеризується поліфункціональністю (Селіванова, 2006).

Під час дослідження телевізійного діалогічного мовлення інтерв'ю у роботі розмежовувались структурні та комунікативні параметри. Структурні параметри дозволяють виділити інваріантні одиниці та співвіднести їх з конкретними мовленнєвими сегментами на основі правил їхньої реалізації. Комунікативні параметри перебувають під впливом екстра- та інтралінгвістичних чинників.

Аналіз матеріалу дослідження надав можливість віднести до характерних ознак комунікативної семантики інтерв'ю в англійській та українській мовах його актуальність, цілеспрямованість, суспільне значення. Цілісність, композиційно-комунікативна єдність кожного інтерв'ю має в основі взаємодію статичних і динамічних властивостей його структури. Статична будова інтерв'ю виявляється у незмінності його зовнішнього каркасу (діалогічна форма). Динаміку структури визначає рухомість комунікативно-прагматичного контексту інтерв'ю, що має розвиток у послідовній сукупності мовленнєвих дій. Таким чином, композиційно-комунікативна єдність інтерв'ю визначається як послідовність комунікативно-мовленнєвих дій, співвід-

несених із комунікативно-прагматичним контекстом телевізійного інтерв'ю, та впорядкованістю його структури як діалогу.

Одним з найбільш цікавих аспектів теорії перекладу є проблема відтворення стилістичних прийомів у приймаючій мові (ПМ). Ця проблема давно привертає увагу вчених-лінгвістів, але є недостатньо розробленою в перекладознавстві. Важливість вивчення особливостей перекладу образних засобів обумовлена не тільки необхідністю адекватної передачі образної інформації на матеріалі художнього твору на ПМ, а й відтворення стилістичного ефекту при послідовному усному перекладі мовлення взагалі і мовлення телеведучого зокрема.

До засобів вираження експресії, які були зафіксовані в мові ведучого телевізійного інтерв'ю, належать: метафора, метонімія, порівняння. При перекладі ці стилістичні фігури відтворюють виразність як вихідного тексту, так і тексту перекладу. Стилiстичні засоби також служать яскравим способом вираження почуттів і переживань комунікантів.

Одним з найважливіших засобів вираження експресії при перекладі є **метафора**. Наприклад: *Argument is war — Суперечка — це війна*. Вкрай важливо мати на увазі, що ми не просто говоримо про суперечки в термінах війни. Ми можемо реально перемагати або програвати в суперечці. Особу, з якою ведеться суперечка, ми сприймаємо як противника. Ми атакуємо його позиції захисту власної думки, позиції, інтересу. Ми захоплюємо територію, просуваємось вперед, або втрачаємо територію, відступаючи. Ми плануємо наші дії і використовуємо певну стратегію. Переконавшись в тому, що позиція не захищена, ми можемо її залишити і прийняти новий план наступу. Багато що з того, що ми реально робимо в суперечках, частково осмислюється в понятійних термінах війни. У суперечці немає фізичного бою, зате відбувається словесна битва, і це відбувається в структурі спору: атака, захист, контратака і т. п. Саме в цьому сенсі метафора *Суперечка — це війна* належить до числа тих метафор, якими ми «живемо» в нашій культурі: вона впорядковує ті дії, які ми здійснюємо в суперечці. Метафора розпізнається тільки завдяки присутності в ній художнього начала. Вона обов'язково передбачає той чи інший ступінь артистизму.

Використання в мовленні ведучого і перекладача **порівнянь** допомагає зіставити особливості двох мов і встановити риси подібності

або відмінності в застосовуваних типах порівнянь. Необхідно відзначити, що порівняння ПМ, завдяки своїй семантичній структурі, практично завжди є результатом калькування і, отже, абсолютними мовними варіантами:

Annette Bening, it's like I smell, right pass. — Аннет Бенинг, я чую щось подібне до запаху вірного ходу.

Проаналізувавши порівняння в мові ведучого телевізійного інтерв'ю, слід сказати, що вони яскраві за своєю характеристикою і наближені до життєвих орієнтирів. Наприклад: *Patrick, Mel Brooks is a comedian. Charlie Chaplin did a great movie called "The Great Dictator" making fun of Hitler. He was doing satire. If Harry was doing this as satire, it did not come off. Patrick, do you buy the comparison? — Патрик, Мел Брукс — комік. Чарлі Чаплін сняв велику картину з назвою «Великий диктатор», у якій сміється над Гітлером. Це сатира. Якщо Гаррі робив би це як сатиру, не було б такого резонансу. Патрик, Ви почули порівняння?»*

Порівнюючи гру двох акторів, телеведучий абсолютно впевнений в тому, що невдала гра Патрика не має нічого спільного з тією сатирою, яку вивів на екрані великий Чарлі Чаплін. Таке ставлення комуніканта до двох персонажів, що зіставляються, має бути відображено в перекладі.

Особливу складність представляє собою переклад порівняння при роботі з ідіомами. Наприклад, *"as plain as the nose on your face"* перекладається «як двічі два», що відповідає нормі української мови.

Метонімія (від грец. Metonymia — перейменування) — троп або механізм мови, що полягає в регулярному або okazіональному перенесенні імені з одного класу об'єктів або одиничного об'єкта на інший клас або окремих предмет, асоційований з даним за залученість однієї ситуації.

Основою метонімії можуть служити просторові, подієві, понятійні, синтагматичні та логічні відносини між різними категоріями, які належать дійсності, та її відображення в людській свідомості, закріплені значеннями слів, — між предметами, особами, діями, процесами, явищами, соціальними інститутами і подіями, місцем, часом і т. п.

Переходячи безпосередньо до аналізу явища метонімії у мові оригіналу, важливо вказати на належність екстралінгвістичної інформації, необхідної для повного розуміння тексту. Наведемо приклади ме-

тонімії в мові ведучого: *How do you keep your faith when so many of your own perish? — Як можна зберегти віру, коли ти втрачаєш самого себе?*

Robert Lacey, would you bet that he'll grow from this? — Р. Л., ти б поклявся, що він зробить правильні висновки?

Таким чином, при перекладі метонімії як результату роботи механізму мови важливо враховувати її вживання в контексті, її екстралінгвістичне підґрунтя, якщо таке є, інакше метонімія піддається спотворенню, а разом з нею і твір втрачить свій початковий вигляд.

З точки зору вживання **лексичних одиниць** слід зазначити, що мова ведучого телеінтерв'ю відрізняється широким використанням розмовного стилю, звідси велика кількість:

слів-паразитів (*I'm, you know*);

коллокалізмів (*Boy, did that succeed. A couple of other quick things. Let's take the current president. We have Barney, right?*);

стійких сполучень (*Ned, how long do you think this is going to play out? Patrick, do you buy the comparison? Do you think it's going to blow over, Dickie? Dickie Arbiter, did somebody rat him out?*);

епітетів (*He was a top the political scene. He's Mo Rocca, TV personality. He was our roving correspondent as we said, former correspondent for «The Daily Show.» You have a long-time friend, right?.. her lovely daughter Melissa grace the front cover of «TV Guide.» That's the network that will present their famed red carpet show this Sunday night.*).

Часто в мові ведучого зустрічаються **граматичні конструкції**, типові для розмовного стилю:

відсутність інверсії в питальних реченнях (*He makes decisions? Things are well? So you like her? So if you do not like the dress, we're going to know it?*);

неповні речення (*Or else what is it all for? Hard to accept.*

R: I have a friend and.- KING: And others. Bad?);

повтори (*I mean, they're a nice couple. They're nice to — they're two great people — як показник труднощів у формулюванні думки*);

паралельні конструкції (*The obvious question is why? Why do you care? There's so much more to this book than the pets. Why do you care about the pets?*

How do you explain this, how do you accept a higher being? I'm lost, I'm so troubled), які одночасно підкреслюють ступінь наростання напруги;

перезапум (*I agree with Chopra that this increases the faith and it shows...*

KING: Increases the faith?).

Слід також відмітити, що у процесі комунікації часто з'являються помилки, застереження (*Do you think someone must have went over to him and said what are you doing?*).

З наведених прикладів можна зробити висновок про те, що мова ведучого телеінтерв'ю характеризується всіма ознаками розмовного стилю, доступна телеглядачам, проста за своєю формою. Ведучий намагається підтримувати неформальний стиль бесіди, створити враження дружнього ставлення до співрозмовника.

Стилістичний аспект перекладу є одним з найбільш важливих для перекладача, тільки при правильному використанні стилістичних засобів переклад є адекватним і коректним. Саме стилістичний аспект мови не тільки відповідає за переклад з мови оригіналу на мову перекладу, а й відображає майстерність перекладача. Адже від того, яким способом перекладач відтворює сенс стилістичних одиниць і залежить відповідність перекладу оригіналу. При перекладі часто копіюється прийом оригіналу, або, якщо це неможливо, створюється в мові перекладу власний стилістичний засіб, що володіє аналогічним емоційним ефектом, тобто застосовується принцип стилістичної компенсації, про який К. І. Чуковський говорив, що не метафору треба передавати метафорою, порівняння порівнянням, а усмішку — усмішкою, сльозу — сльозою і т. д.

Для перекладача важлива не тільки форма, скільки функція стилістичного прийому в мові (тексті). Основною причиною ускладнень у перекладача є культурологічні особливості стилістичних систем різних мов.

Висновки. Телевізійне мовлення є складовою частиною масової комунікації, здійснюваної за допомогою ЗМІ. Вся система телевізійного мовлення становить цілісне утворення, що досліджується з позицій вивчення тексту, і як окремі види дискурсу з відповідним об'єктом та стилістичними і прагматичними особливостями, і як варіант діалогічного мовлення.

Телевізійне інтерв'ю характеризується як самостійний публіцистичний жанр, що є різновидом телевізійної комунікації, цілеспрямованим індивідуально-соціальним мовленнєвим явищем, яке полягає в організованій взаємодії мовців і знаходить своє вираження у специфічній діалогічно побудованій формі.

Результати цього дослідження показують, що багато стилістичних прийомів перекладу дозволяють підвищити міру адекватності відтво-

рення в перекладі комунікативних засобів у рамках збереження вихідних стилістичних концептуальних комплексів, що розгортаються стилістичними прийомами в тексті перекладу. Кожна одиниця перекладу характеризується набором типових для неї трансформацій. У більшості випадків ці трансформації зачіпають лексичні і синтаксичні стилістичні прийоми.

На рівні лексики мовлення телеведучого, що відрізняється розмовним стилем, характеризується значною кількістю колоквиалізмів, розмовних кліше, фразеологізмів.

На рівні синтаксису типовими показниками розмовного стилю телеведучого є паралельні конструкції, перезапиту, еліптичні речення, повтори, незавершені фрази, відсутність інверсії в питальних реченнях.

Отримання інформації, закладеної в конвергенції стилістичних прийомів як деякій сукупності компонентів, що беруть участь разом з іншими мовними одиницями у формуванні полів таких концептів як експресивність, емотивність і оцінка, оскільки вони виконують експресивну, емоційну і оцінну функції в мові телеведучого, є одним з важливих джерел для коректного перекладу.

ЛІТЕРАТУРА

- Алексеева І. О. Семантика та прагматика англійських часток: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови». К., 2001. 20 с.
- Апалат Г. П. Структура, семантика і прагматика текстів-інтерв'ю (на матеріалі сучасної англійської преси): автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови». К., 2003. 19 с.
- Баранник Д. Х. Стилістика усного мовлення. *Сучасна українська літературна мова* / за заг. ред. І. К. Білодіда. К.: Наук. думка, 1973. — Кн. 5: Стилістика. С. 503–551.
- Ваганов О. В. Роль засобів масової комунікації у процесі глобалізації: автореф. дис. ... канд. політ. наук: спец. 23.00.03 «Політична культура та ідеологія» / КНУ ім. Т. Шевченка. К., 2003. 14 с.
- Гоян В. В. Інформаційна телевізійна програма: типологічна характеристика, параметри діяльності журналіста: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.01.08 «Журналістика» / Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка. К., 1999. 19 с.
- Ерофеева Т. И. Лингвистические заметки о жанре свободного телеинтервью. *Принципы функционирования языка в его речевых разновидностях*: межвуз. сб. науч. трудов. Пермь, 1984. С. 73–81.
- Єрмоленко С. Я. Мова телебачення і радіо *Українська мова*: енцикл. К.: Вид-во «Укр. енцикл.» імені М. П. Бажана, 2000. С. 324.

- Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием. М.: Эксмо-Пресс, 2002. 833 с.
- Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.
- Назаров М. М. Массовая коммуникация в современном мире: методология анализа и практика исследований. М.: УРСС, 2000. 240 с.
- Рождественский Ю. В. Общая филология. М.: Фонд «Новое тысячелетие», 1996. 326 с.
- Руденко О. В. Інтонанційні особливості оформлення мелодичного компоненту мовлення ведучого телевізійного інтерв'ю. *Науковий вісник ПДПУ ім. К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки*. Одеса: Астропринт, 2007. Вип. 5. С. 57–66.
- Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
- Сыченков В. В. Интервью-портрет в системе современных публицистических жанров. *Вестник Московского ун-та*. Сер. 10: Журналистика, 2000. № 2. С. 108–115.
- Chomsky N. *Chronicles of dissent: interviews with David Barsamian*. Scotland: AK Press, Common Courage Press, 1992. 398 p.
- Huldzen L. S. Significant and nonsignificant in intonation. *Proc. Of the IV Intern. Congress of Phon. Sci.* 1962. P. 658–661.
- Korunets I. V. Contrastive Typology of the English and Ukrainian Languages. Vinnytsa: Nova Khyga, 2003. 239 p.

ПЕРЕВОД СТИЛИСТИЧЕСКИХ ОСОБЕННОСТЕЙ РЕЧИ ВЕДУЩЕГО ТЕЛЕВИЗИОННОГО ИНТЕРВЬЮ

Александра Попова

доктор педагогических наук, профессор кафедры перевода, теоретической и прикладной лингвистики Государственного учреждения «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»,
Одесса, Украина
e-mail: alex-popova@ukr.net
ORCID: orcid.org/0000–0002–6244–5473

Олег Болгар

соискатель высшего образования второго (магистерского) уровня по специальности 035 Филология Государственного учреждения «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»,
e-mail: 9939060@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000–0003–0029–9079>

Анастасия Томашевская

соискатель высшего образования второго (магистерского) уровня по специальности 035 Филология Государственного учреждения «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»,
e-mail: rittersmazicom@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000–0001–2696>

АННОТАЦИЯ

Работа посвящена изучению приемов перевода стилистических особенностей англоязычной речевого поведения телеведущего на украинский язык. Для корректной передачи содержания речевого отрезка при переводе мало обладать большим словарным запасом, важно уметь распознать в коммуникации стилистические особенности иностранного языка и способы их перевода на родной язык. Перевод метафор, метонимии, сравнений представляет особую сложность для переводчика, однако именно умение использовать художественные приемы при переводе помогает переводчику адекватно донести смысл высказывания до слушателя.

Телевизионное интервью характеризуется как самостоятельный публицистический жанр, является разновидностью телевизионной коммуникации, целенаправленным индивидуально-социальным речевым явлением, которое заключается в организованном взаимодействии говорящих и находит свое выражение в специфической диалогичной форме.

Результаты этого исследования показывают, что каждая стилистическая единица перевода характеризуется набором типичных для нее

трансформаций. В большинстве случаев эти трансформации затрагивают лексические и синтаксические стилистические приемы.

На уровне лексики речь телеведущего характеризуется значительным количеством коллоквиализмов, разговорных клише, фразеологизмов.

На уровне синтаксиса типичными показателями разговорного стиля телеведущего являются параллельные конструкции, переспросы, эллиптические предложения, повторы, незаконченные фразы, отсутствие инверсии в вопросительных предложениях.

Получение информации, заложенной в конвергенции стилистических приемов как некоторой совокупности компонентов, участвующих вместе с другими языковыми единицами в формировании экспрессивности, эмоциональности и оценки и является одним из важных источников прагматической целеустановки языка.

Ключевые слова: перевод, стилистические приемы, телевизионное интервью, речь ведущего.

TRANSLATION TECHNIQUES OF STYLISTIC PHENOMENA IN A TV INTERVIEWER'S SPEECH

Olexandra Popova

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Translation and Theoretical and Applied Linguistics of the State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky”,
Odesa, Ukraine
e-mail: alex-popova@ukr.net
ORCID: orcid.org/0000–0002–6244–5473

Oleg Bolgar

Master Student in Philology, State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky”,
Odesa, Ukraine
e-mail: 9939060@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000–0003–0029–9079>

Tomashevska Anastasiia

Master Student in Philology, State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky”,
Odesa, Ukraine
e-mail: rittersmazicom@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org./0000–0001–2696>

SUMMARY

The work is devoted to the study of translation peculiarities of stylistic features of a TV interviewer's English speech into Ukrainian. The correct translation of the content of a speech segment requires good knowledge of vocabulary, and the capability to recognize the stylistic features of a foreign language in communication, and the techniques used to translate them into the native language. Translation of metaphors, metonymy, comparisons is of particular difficulty for the translator, however, it is the ability to use various techniques in translation that helps the translator to convey the meaning of the statement to the listener adequately.

The television interview is characterized as an independent journalistic genre, is a kind of television communication, a purposeful individual-social speech phenomenon, which consists of the organized interaction between the speakers and finds its expression in a specific dialogically constructed form.

The results of this study show that each translated stylistic unit is characterized by a set of transformations typical for it. In most cases, these transformations involve lexical and syntactic stylistic devices.

At the level of vocabulary, the speech of a TV interviewer is characterized by a significant number of colloquialisms, colloquial cliches, phraseological units.

At the level of syntax, the typical indicators of the conversational style of the TV interviewer are parallel constructions, repeated requests, elliptical sentences, repetitions, unfinished phrases, and the absence of inversion in interrogative sentences.

The information obtained as the result of convergence of stylistic devices as a set of components participating together with other linguistic units in the formation of expressiveness, emotiveness and evaluation is one of the important sources of the language pragmatic function.

Key words: translation, stylistic devices, television interview, interviewer's speech.

REFERENCES

- Alekseeva I. O. (2001). Semantyka ta prahmatyka anhliyskykh chastok: avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupennia kandydata filolohichnykh nauk: spetsialnist 10.02.04 "Hermanski movy". [Semantics and pragmatics of English particles: dissertation abstract for the degree of Candidate of Philological Sciences: specialty 10.02.04 "Germanic languages"]. K., 20 p. [in Ukrainian].
- Apalat G. P. (2003). Struktura, semantyka i prahmatyka tekstiv-intervyyu (na materialy suchasnoi anhlo-movnoyi presy): avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupennia kandydata filolohichnykh nauk: spetsialnist 10.02.04 "Hermanski movy". [Structure, semantics and pragmatics of interview texts (based on the material of the modern English-language press): dissertation abstract for the degree of Candidate of Philological Sciences: specialty 10.02.04 "Germanic languages"]. K., 19 p. [in Ukrainian].
- Barannyk D. H. (1973). Stylistyka usnoho movlennia. [Stylistics of oral speech]. *Suchasna ukrainska literaturna mova/ Za zagalnoyu redaktsiyeyu I. K. Bilodida*. [Modern Ukrainian literary language]. K.: Naukova Dumka. — Kn.5. Stylistyka, 503–551 p. [in Ukrainian].
- Chomsky N. *Chronicles of dissent: interviews with David Barsamian*. Scotland: AK Press, Common Courage Press, 1992. — 398 p.
- Hoian V. V. (1999). Informatsiina televiziina prohrama: tipolohichna harakterystyka, parametry diialnosti zhurnalista: avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupennia kandydata filolohichnykh nauk: spetsialnist 10.01.08 "Zhurnalistyka". [Information television program: typological characteristics, parameters of the journalist's activity: dissertation abstract for the degree of Candidate of Philological Sciences: specialty 10.01.08 "Journalism"]. V. V. Hoian. — Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka. K., 19 p. [in Ukrainian].
- Huldzen L. S. Significant and nonsignificant in intonation. *Proc. Of the IV Intern. Congress of Phon. Sci.*, 1962. P. 658–661.
- Kara-Murza S. G. (2002). Manipulatsyya soznaniem. [Manipulation of consciousness]. S. G. Kara-Murza. M.: EKMOSO-Press, 833 p. [in Russian].
- Korunets I. V. Contrastive Typology of the English and Ukrainian Languages. Vinnytsa: Nova Khyga, 2003. 239 p.
- Kyiak T. R., Ohui O. D., Naumenko A. M. (2006). Teoriia ta praktyka perekladu (nimetska mova). [Theory and practice of translation (German)]. Vinnytsia: Nova Knyha, 592 p. [in Ukrainian].

Nazarov M. M. (2000). Massovaya kommunikatsyya v sovremennom mire: metodologiya analiza i praktika isledovaniy. [Mass communication in the modern world: methodology of analysis and research practice]. M. M. Nazarov. — M.: URSS, 240 p. [in Russian].

Rozhdstvensky Yu. V. (1996). Obschaya filologiya. [General philology]. M.: Fond "Novoye Tsyacheletiyе", 326 p. [in Russian].

Rudenko O. V. (2007). Intonatsiini osoblyvosti oformlennia melodychnoho komponentu movlennia veduchoho televiziinoho intervyyu. [Intonation features of the design of the melodic component of the speech of the leading TV interview]. *Naukovyi Visnyk Pivdenoukrainskoho Natsionalnoho Pedagogichnoho Universytetu imeni K. D. Ushynskoho: Lihvistychni nauky. Astroprint — Scientific Research Issues of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky: Linguistic sciences*. Astroprint 5, 57–66 p. [in Ukrainian].

Selivanova O. O. (2006). Suchasna lihvistyka: terminolohichna entsyklopediia. [Modern linguistics: terminological cyclopedia]. Poltava: Dovkillia — K, 716 p. [in Ukrainian].

Sychenkov V. V. (2000). Intervyyu-portret v sisteme sovremennykh publitsisticheskikh zhanrov. [Interview-portrait in the system of modern journalistic genres]. *Vestnik Moskovskogo universiteta, 10, Zhurnalizm*. — Bulletin of Moscow University. 10. Journalism, No 2. 108–115 p. [in Russian].

Vahanov O. V. (2003). Rol zasobiv masovoi komunikatsii u protsesi hlobalizatsii: avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupennia kandydata filolohichnykh nauk: spetsialnist 23.00.03 "Politychna kultura ta ideolohiia". [The role of mass media in the process of globalization: dissertation abstract for the degree of Candidate of Philological Sciences: specialty 23.00.03 "Political culture and ideology"]. Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka. K., 14 p. [in Ukrainian].

Yermolenko S. Ya. (2000). Mova telebachennia i radio. [The language of television and radio]. S. Ya. Yermolenko // *Ukrainska mova. Entsyklopediia*. — K.: Vydavnytstvo "Ukrainska Entsyklopediia" imeni M. P. Bazhana, 324 p. [in Ukrainian].

Yerofeeva T. I. (1984). Lingvisticheskiye zametki o zhanre svobodnoho televiziinoho intervyyu. [Linguistic notes on the genre of free TV interview]. *Printsyipy fiksirovaniya yazyka v evo rechevykh raznovidnoatyah — Principles of language functioning in its speech varieties: Mezhdvuzovyy sbornik nauchnykh trudov*. Perm, 73–81 p. [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 04.06.2020